

SXEDIO.GL7

13.10.1954: Ο ΜΑΚΑΡΙΟΣ ΦΘΑΝΕΙ ΣΤΟ ΛΟΝΔΙΝΟ ΚΑΘ' ΟΔΟΝ ΠΡΟΣ ΤΗ ΝΕΑ ΥΟΡΚΗ ΚΑΙ ΔΗΛΩΝΕΙ ΟΤΙ ΠΟΤΕ ΔΕΝ ΕΙΧΕ ΥΠΑΙΝΙΧΘΕΙ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΒΙΑΣ ΚΑΙ ΟΤΙ Ο ΙΔΙΟΣ ΩΣ ΑΡΧΗΓΟΣ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΔΕΝ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΣΕΙ ΤΟΝ ΚΥΠΡΙΑΚΟ ΛΑΟ ΝΑ ΠΑΡΕΙ ΤΕΤΟΙΑ ΜΕΤΡΑ

Ο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος έφυγε από την Αθήνα για το Λονδόν στις **13** Οκτωβρίου πάντοτε συνοδευόμενος από το δήμαρχο Λευκωσίας Θεμιστοκλή Δέρβη με τον οποίο πήγαινε στα Ηνωμένα Έθνη για να υποστηρίξει την προσφυγή της Ελλάδας για την Κύπρο η οποία είχε εγγράφει στην ημερήσια διάταξη της Γενικής Συνέλευσης ύστερα από σκληρή μάχη.

Στο Λονδίνο ενώ δεν τον περίμεναν με ανοικτές αγκάλες οι επίσημοι της βρετανικής κυβέρνησης, είχε άλλους φίλους και υποστηρικτές της Κύπρου: Τους Εργατικούς που μόλις πριν από μερικές ημέρες (**29.9.1954**) σε ένα ψήφισμα τους κατά το ετήσιο συνέδριο τους ζητούσαν έστω και κατά γενικό τρόπο τη αποχώρηση όλων των βρετανικών στατευμάτων από την "ξένην κατοχήν" σαν μέτρο προς την αυτοδιάθεση των λαών.

Το συνέδριο δεν πήρε θέση έναντι του αιτήματος του Κυπριακού λαού για την Ένωση, αλλά ομιλητές κατά το συνέδριο όπως οι βουλευτές Τομ Ντράιμπεργκ και Λένα Τζέγκερ που είχαν επισκεφθεί μόλις πρόσφατα την Κύπρο και περιόδευσαν το νησί είχαν πολύ θερμά λόγια υπέρ των κυπρίων. Καλά λόγια είχε και ο πρώην υπουργός Νόελ Μπαίηκερ.

Ο Ντράιμπεργκ επετέθη εναντίον της πολιτικής της Αγγλίας σχετικά με τους αντιστασιακούς νόμους και τη χαρακτήρισε ως "βλακώδη και ασυνεπή πολιτική".

Πρόσθεσε:

"Δεν απόκειται εις το Εργατικόν Κόμμα να σταθμίση τα υπέρ και τα κατά της ενωτικής εκστρατείας. Εργον μας είναι να ίδωμεν όπως οι Κύπριοι καθώς και άλλοι αποικιακοί λαοί αποκτήσουν

το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως και αποφασίσουν διά το μέλλον των. Η συντηρητική Κυβέρνησις κατέστησε σαφές ότι η Κύπρος ουδέποτε απολαύσει το δικαίωμα της αυτοδιαθέσεως. Εις τους εργατικούς ηγέτας τούτο φαίνεται άδικον και διά τον λαόν της Κύπρου και διά τα εκεί βρετανικά στρατεύματα, τα οποία ενδέχεται να ευρεθούν εντός ενός ή δύο ετών εις κατάστασιν τόσον αφόρητον, όσον είχε καταστή η κατάστασις εις την ζώνην της διώρυγος του Σουέζ".

Ο Νόελ Μπαίηκερ ζήτησε διακρίβωση της θέλησης του Κυπριακού λαού με ελεύθερες εκλογές και πρόσθεσε ότι Ένωση με την Ελλάδα" θ' αποβή προς όφελος όλων".

Υπέρ της αυτοδιάθεσης του Κυπριακού λαού τάχθηκε και η Λένα Τζέγκερ που εξέφρασε την ελπίδα ότι το Κυπριακό θα λυνόταν με φιλικό διακανονισμό είτε με την ένωση είτε με την παραχώρηση αυτοκυβέρνησης.

Ο Μακάριος προτίμησε να ταξιδέυσει για το Λονδίνο στις 13 του μήνα, ημέρα Τρίτη (13 Οκτωβρίου 1954) που ήταν η τυχερή του ημέρα και σε δηλώσεις του στο αεροδρόμιο του Λονδίνου είπε ότι θα ζητούσε την ηθική υποστήριξη του βρετανικού λαού στον αγώνα των Κυπρίων.

Ακόμα είπε ότι θα ερχόταν σε επαφή με πολιτικές προσωπικότητες της Αγγλίας για να ζητούσε τη βοήθεια τους έναντι της προσφυγής στον ΟΗΕ.

Σε ερώτηση αν θα μετέβαινε στο Υπουργείο Αποικιών ο Μακάριος ξεκαθάρισε τη θέση του ότι δεν θα είχε επαφές με την επίσημη βρετανική Κυβέρνηση.

" Γνωρίζω πλέον την στάσιν του Υπουργείου των Αποικιών ήτις είναι εναντίον μου" ανέφερε ο Μακάριος.

Σε ερώτηση αν θα χρησιμοποιούσε βία για να επιτύχει την αυτοδιάθεση του κυπριακού λαού ο Μακάριος απάντησε ότι δεν μπορούσε να συμβουλευσει τον Κυπριακό λαό για κάτι τέτοιο:

" Δεν γνωρίζω κατά πόσον η στάσις της Βρετανικής Κυβερνήσεως θα οδηγήση τον λαόν της

Κύπρου εις τοιαύτην ανεπιθύμητον ενέργειαν. Ουδείς επιθυμεί χρήσιν βίας, Ιδιαιτέρως δε εγώ ο ίδιος. Ως αρχηγό της Εκκλησίας, δεν δύναμαι να συμβουλευσω τον λαόν μου να λάβη τοιαύτα μέτρα".

Την επομένην της άφιξης του στη βρετανική πρωτεύουσα ο Μακάριος δέχθηκε τους δημοσιογράφους και έδωσε συνεντεύξεις τονίζοντας την υπόθεση του Κυπριακού λαού.

Η παρουσία του Μακαρίου στο Λονδίνο οδήγησε τα βήματα των Αγγλων δημοσιογράφων προς αυτόν. Ετσι έδωσε μια μεγάλη σειρά από συνεντεύξεις.

Ενας από αυτούς που τον επισκέφθηκαν ήταν εκπρόσωπος της εφημερίδας " Τάϊμς " που υπέβαλε σειρά ερωτήσεων.

Είπε ο Μακάριος σύμφωνα με την κυπριακή εφημερίδα "Ελευθερία" (16.10.54):

" Εις ερώτησιν διά ποίον λόγον υιοθέτησε την σημερινήν ηγετικήν στάσιν διά την ένωσιν, ο Αρχιεπίσκοπος εξήγησε ότι πιστεύει εις την αρχήν της αυτοδιαθέσεως και ότι είναι πεπεισμένος ότι εάν δοθή η ευκαιρία εις τους κυπρίους, ούτοι θα ψηφίσουν ουτριπτικώς υπέρ της ενώσεως, η αρχή της αυτοδιάθεσης αυτή καθ' εαυτήν, είπεν ο Αρχιεπίσκοπος, είναι αφηρημένη, ενώ το δεύτερον αποτελεί έκφρασιν της αρχής ταύτης εκ μέρους των κατοίκων της Κύπρου. Ανεξαρτήτως της ορολογίας εν τούτοις τελικώς αμφότερα είναι πιθανώς ταυτόσημα.

Εν συνεχεία ο Εθνάρχης Κύπρου ετόνισεν ότι ουδεμία αντιβρετανική αιχμή υπάρχει εις τον πόθον των κυπρίων δι' Αυτοδιάθεσιν και έκαμε δάκρυσιν μεταξύ των απόψεων της Βρετανικής Κυβερνήσεως και της Βρετανικής κοινής γνώμης, Ιδιαιτέρως ο Μακαριώτατος ετόνισεν ότι είναι χαρακτηριστικά της αντιθέσεως των απόψεων της κοινής γνώμης με τας επισήμους απόψεις και επικρίσεις του αγγλικού τύπου διά την εφαρμογήν των αντιτασιακών Νόμων.

Εν σχέσει με το σύνταγμα του 1948 και το προτεινόμενον σήμερα τοιούτον ο Αρχιεπίσκοπος εξέφρασε την γνώμην ότι αμφότερα απέβλεπον εις το να αποκαταστήσουν τον πραγματικόν πόθον των

κυπρίων και προσέθεσεν ότι την ευθύνη διά την προσφυγήν εις τα Ηνωμένα Έθνη φέρει ακεραίαν η Βρετανική πολιτική, αποποιηθείσα να προέλθη εις διμερείς φιλικάς σηνομιλίας μετά της ελληνικής Κυβερνήσεως.

Σχετικώς με τους εν Κύπρω Τούρκους ο Αρχιεπίσκοπος επανέλαβε την επιθυμίαν προς παροχήν εγγυήσεων, αι οποίαι να κατοχυρώνουν τα δικαιώματα της μειονότητας.

Εν σχέσει με τα προβαλλόμενα επιχειρήματα περί στρατηγικής σημασίας της νήσου, ο Μακαριώτατος υπέμνησεν ότι η Ελλάς ανήκει εις την Δύσιν και συνδέεται διά παλαιάς φιλίας με την Αγγλίαν. Οι Κύπριοι είναι Έλληνες, δεν γεννάται ζήτημα διαφωνίας Αγγλίας και Ελλάδος εις ενδεχομένην περίπτωσιν ενός νέου πολέμου, όταν η Κύπρος κατόπιν δημοψηφίσματος θα είναι πιθανώτατα τμήμα της Ελλάδος.

Τα νομικά επιχειρήματα εσυνέχισεν ο Εθνάρχης, δεν είναι καθόλου ισχυρά ενόψει των θιγομένων αρχών.

Ο Αρχιεπίσκοπος εν συνεχεία διιέψευσε κατηγορηματικώς το ότι η Κυπριακή Εκκλησία ήσκησε πίεσιν όπως κερδίση οπαδούς υπέρ της Ενώσεως".

Στις 15 ο Μακάριος εμφανίστηκε και από την τηλεόραση του "Μπι Μπι Σι" και παρουσίασε τις θέσεις του Κυπριακού λαού.

Στη συνέντευξη του ο Μακάριος απαντώντας σε σχετική ερώτηση είπε ότι ποτέ δεν υπηνίχθη χρήση βίας και ότι απλώς είχε τονίσει σε άλλες δηλώσεις του ότι "η συνεχής και αρνητική στάσις της βρετανικής Κυβερνήσεως θα ηδύνατο να οδηγήση τον κυπριακόν λαόν εις χρησιμοποίησιν ανεπιθυμητών μέσων".

Στις άλλες ερωτήσεις ο Μακάριος απάντησε:

"ΚΛΑΡΚ: Μερικοί επικριταί σας ισχυρίζονται ότι αυτή αυτή η Εκκλησία σας, η Ορθόδοξος Εκκλησία, χρησιμοποιεί ανεπιθύμητα μέσα υπό την έννοιαν, ότι ασκεί πνευματικήν πίεσιν επί του ποιμνίου της προς υποστήριξιν του πολιτικού σκοπού της Ενώσεως. Είναι

τούτο αληθές;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ: Η Ορθόδοξος Εκκλησία καθοδηγεί τον λαόν επί του καλυτέρου τρόπου ικανοποιήσεως των πόθων του. Η επιρροή της Εκκλησίας είναι μεγάλη, αλλ' είναι παντελώς αναληθές, ότι ασκείται πνευματική πίεσις εις τον λαόν καθ' οιονδήποτε τρόπον. Καλώ οιονδήποτε ν' αναφέρη έστω και ένα παράδειγμα τοιαύτης πίεσεως, φερ' ειπείν αφορισμόν ή άλλο τι παρόμοιον.

ΚΛΑΡΚ: Εχει καλώς είναι όμως αναμφισβήτητον ότι τα 20 εκατοστά ή τον εν πέμτον των κατοίκων της Κύπρου είναι τουρκικής καταγωγής, οι οποίοι ασφαλώς δεν υποστηρίζουν την ένωσιν και θέλουν οριστικώς να παραμείνουν υπό βρετανικήν προστασίαν και διοίκησιν, δικαιούνται αυτοδιαθέσεως ή είσθε πράγματι διατεθειμένος να παραγνωρίσετε τους ειλικρινείς των φόβους εκ της ενώσεως;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ: Η Τουρκική μειονότης είναι ολιγαριθμοτέρα των 18% σύμφωνα με τας επισήμους βρετανικάς στατιστικάς, είναι αληθές ότι η μειονότης αυτή προτιμά, όπως η Κύπρος παραμείνη, όπως είναι σήμερα. Αλλ' είναι δίκαιον ή ορθόν να επιβληθή η θέλησις της μειονότητος επί της θελήσεως της συντριπτικής πλειοψηφίας, τοιούτον επιχείρημα αποτελεί άρνησιν της αρχής της αυτοδιαθέσεως. Οι ίδιοι οι Τούρκοι ανεγνώρισαν τούτο εις την περίπτωσιν Σαντζακίου (επαρχίας) της Αλεξανδρέτιας, όπου δημοψήφισμα απέδειξε ότι σημαντική μειονότης, ασυγκρίτως μεγαλυτέρα της εν Κύπρω μειονότητος-αντιτίθετο εις την προσάρτησιν της Αλεξανδρέτιας εις την Τουρκίαν, αλλ' εφ' όσον η πλειονότης εψήφισεν υπέρ της προσαρτήσεως, η Τουρκία προσήρτισε την Αλεξανδρέτιαν παρά την αντίθεσιν της μειονότητος. Οπωσδήποτε, θα είμεθα λίαν ευτυχείς παρέχοντες κάθε εγγύησιν αναφορικώς προς τα θρησκευτικά εκπαιδευτικά και άλλα δικαιώματα της τουρκικής μειονότητος.

ΚΛΑΡΚ: Αλλ' ας έλθωμεν εις την ουσίαν του ζητήματος, η οποία ίσως ανησυχεί περισσότερο ημάς.

Εδώ υπάρχει αρκετή μαρτυρία ότι το ισχυρότερο και καλύτερο οργανωμένο Κόμμα εις την Κύπρον είναι το κομμουνιστικόν και όπως γνωρίζετε, οι κομμουνισταί υποστηρίζουν την ένωσιν. Μήπως δεν σημαίνει τούτο ότι η Ένωσις θ' αποβή έναντι των συμφερόντων του ελευθέρου κόσμου;

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ: Υπάρχει εις την Κύπρον Κομμουνιστικόν Κόμμα, αλλά δεν είναι το ισχυρότερον. Οι πραγματικοί κομμουνισταί είναι πολύ ολίγοι. Οι λοιποί θεωρούν τον κομμουνισμόν ως είδος συνδικαλιστικού κινήματος διά την βελτίωσιν της τύχης των εργατών. Το Κομμουνιστικόν Κόμμα ακολουθεί την ιδίαν γραμμήν, όπως και οι εθνικισταί έναντι της ενώσεως διά τον απλούστατον λόγον, ότι εάν ετήρουν άλλην στάσιν θα έχαναν τους οπαδούς των. Δεν βλέπω λόγον διατί η ένωσις έρχεται εις αντίθεσιν προς τα συμφέροντα της Δύσεως. Τουναντίον η στάσις της Βρετανικής κυβερνήσεως έναντι των αξιώσεων των Κυπρίων παρέχει εις τον διεθνή Κομμουνισμόν την ευκαιρίαν ν' αποκηρύξη τον δυτικόν κόσμον ως ανελεύθερον και ως παραγνωρίζοντα τας αρχάς τας οποίας πρεσβεύει".